

Foaia

pentru

Minte, Anima si Literatura.

N°. 3.

Sambata 21. Ianuarie

1862.

Monastirile din Tiér'a romanésca.

(Urmare din Nr. tr.)

II. Se otaresce terminarea cu deseversire a ori-ce felu de reparatiune a monastiriloru grecesci in cursu de 9 ani pana la 1852.

„Comunitatile de candu au priimitu de la Principate metósiele*) loru, ce pe nedreptate s'au tienutu, in cursu de optu ani, intr'o stare fórte derepanata, au ingrijitu si au facutu reparatiunile cele mai neaparatu trebuintiése la metósiele loru din Moldo-Valachia si mai multu chiaru de catu cerea trebuintia; si daca unele au remasu nereparate, chiriarchii voescu cá in termenulu ce li s'a datu de 9 ani se reparedie fiacare metósiele loru de acolo si mai cu séma voru grabi reparatiunile; in ori-ce chipu nu potu insa se otarésca nu a 4-a parte dara nici a 10-a parte cá invederatá trebuintiésa a se cheltui pentru reparatiunea acestoru metósie; pentru ca acésta se impotrivesce drepturiloru tuturoru titluriloru pre care se intemeiédiá dréptá loru stapanire. Era daca trebuinti'a va cere pentru aste reparatiuni nu a 4-a parte dar' si totu venitululu anualu ilu voru cheltui. Dar' marginirea prescisa de a 4-a parte a venituriloru si incasarea prisosului catatimii intemplatória, o privescu comunitatile orientali nu numai necuviintiésa, ci si rusinósá. Pentru cuvéntulu ca primescu se cheltuésca si mai multu de a 4-a parte, daca trebuintia va cere spre a aduce monastirile in starea loru primitiva, ele credu ca este justu se se folosésca de totu prisosulu curateloru venituri ale monastiriloru, fagáduindu-se se nu negléga nici o data reparatiunile cate timpulu

va areta ca suntu trebuintiése, precumu nici pana astadi nu le au neglesu.

„III. Se impune monastiriloru grecesci o subventiune anuala de 2,000.000 lei romanesci pentru ajutorinlu stabilimenteloru de binefacere pamentene.

Guvernele locali in timpulu negotiatiuniloru noiei organisari au doritu, cá bine facatórie ale aceloru sante metósie, si au introdusu óre-care articule in legea organica a noiei reforme, cá se impovaredie proprietatilu monastiresci cu chipu de contributiune, si in Tiér'a Romanésca se cerea o suma de 2,000.000 lei bani romanesci, ear' in Moldov'a 450.000 lei, co-prindenduse in acésta dare si unele din monastirile pamentene, precumu se vede acést'a coprinsu in art. 77 alu legii organice § 4 pagina 14, trecunduse acésta suma si in budgetulu venituriloru statului pag. 97, nota 7. Dar' chiriarehii comunitatiloru orientali prin petitiune contra acestei arbitrarie fapte a guverneloru pamentene au espusu plangerea loru catra Augustulu autocratu, si au cerutu indestulare impotriva acestui actu, care desfiintia drepturile loru de atatea secle, si pe dreptu s'a poruncitu, se vede delusitu, prin scrisória poruncitória a Esc. Sale vice-cancelariu catra Esc. Sa ambasadorulu Domn. Butenieff, insocita si de instructiuni catra tramisulu straordinariu in ambele Principate, deplinu imputer-nicitulu presiedintele Chiseleff, a reformá legea organica in privinti'a organisarii metósieiloru grecesci in Principate; in puterea carora s'a si pusu in legea organica a Moldaviei art. 416, care nu supune de locu proprietatilu monastiriloru grecesci la vero contributiune, de catu numai la cercetarea acteloru de dania; in catu din cercetarea acestoru acte se se védia adeveratele indatoriri impuse de catra primitivii donatori, ear' nu se se supuia veri odata la contributiuni nepilduite numai prin strigate de „aba-

*) Metocu, adica monastiri filiale.

suri“ aruncate de catra gubernelne locali; in vreme ce singur'a causa si organulu abusuriloru ce s'au facutu in ore-cari timpuri, au fostu numai ministrii guberneloru pamentene.

Grea si nesuferita s'a vedutu acésta sarcina, de catra beseric'a orientelui. Curtea imperatésca cunosce grelele necesitati si saracia cea lucia (estrema) a natiunii nóstre si ca singurele isvóre pentru manghaierea numeróseloru popóre ale bisericei nóstre suntu numai veniturile proprietatiloru monastiresci, din tíerele romanesci. Candu dara din aceste venituri se voru smulge 2,000.000 lei bani romanesci de catra Principate care au miliarde si alte pré bogate isvóre pentru intretinerea stabilimenteloru de bine-facere publica, tronurile patriarhicesci, si celelalte comunitati, oru se se afe in neputintia de a manghaié pe ortodosii din Oriente, ai aperá in contra puterniceloru prigoniri ale eterodocsiloru, si se voru desfiintia chiaru santele locasiuri, in care gasescu mangaiare toti fiii besericei orientali si care intre altele nu pune pucina grija a zidi stabilimente de instructiune. Daca este adeveratu, ca ródele noueloru reforme in Principate datorescu cu totulu marinimiei pré augustulu imperatoru Nicolae; daca este adeveratu, ca subventiunea ce se cere din veniturile monastiriloru grecesci se basédia pe nisce acte ctitoricesci, cari au randuitu ore-cari mici ajutórie si pentru Principate, apoi beseric'a orientelui lasanduse cu totulu pe protectóri'a dreptate a imperatorului, reclama cu umilintia inalt'a sea favóre, in catu sum'a otarita cá ajutoriu pentru anulu viitoriu se se marginésca la sum'a de 800.000 lei bani turcesci, pe cari de bunavoia ii oferescu comunitatile orientelui pentru stabilimentele principateloru. Acésta si o ceru si o spera de la marinimi'a imperatorului; si acestea cá respunsu, la basile memoriului.

Eara la cele alte regule speciali din memoriu raspundemu úrmatóriele :

Articolulu antaiu care predomina cu insemnat'a subventiune de 250 mii lei pentru stabilimentele de folosu publicu ale ortodocsiloru din Oriente a intiparitu o profunda recunoscintia in anim'a bisericei resaritului si a imultitu catra Dumnedieu rugatiunile obstesci pentru bun'a petrecere si indelung'a viétia a Augustului autocratu. Si catra acestea comunitatile orientelui voru multiami inaltei curte protectóri'a pentru espus'a propunere de chipulu cu care totu deauna avea dreptu a orandui pe esarchii in tóte staturile

crestine pe unde au metósie si proprietati, fiinduca si marturisimu, ca beseric'a lui Christosu un'a este si acésta este antaiulu si principalele ei caracteru in privintia spiritualeloru si adeverateloru ei base. Ear' acea ce este pentru avaturile fiacarei beserice avemu in vedere canónele apostolicesci si sinodicesci, avemu in vedere legi crestinesci si politicesci; avemu in vedere chrisóve ale pietosiloru imperati; citimu felurite circulari singlice ale mamei nóstre beserice, care dupa vremi s'au promulgatu si s'au ordinaru, care au intemeiatu drepturile si imunitatile fiacaria beserice in parte; vedemu in sfrsítu ca chiaru si imperatii otomani au respectatu aceste imunitati ale santeloru locasiuri si au intaritu acestea prin firmanuri si hatiesierifuri si pe acestea le voru padi chiriarchii la oranduirea esarchiloru in Principate; eara catu pentru oranduirea mentionatiloru economi, fiacare egumenu va avé cate unu economu cu léfa annuala pentru pricinile de judecata ce potu se se nasca.

Eara catu pentru cele ce se cuprindu in cele alte article, locurile chiriarchicesci se oprescu de a face observari asupra loru, fiindca aplicarea loru se intemeiédia in cele precedinti, si ori-ce decurge din meditarea asupra loru este o consecratiune a intervenirii puterii lumesci a guvernului localu in administratiunea averiloru monastiresci; in vreme ce nici de cumu acésta putere nu este chiamata de pietosii fundatori, intre altele are tendentia se secularisedie proprietatile monastiresci, resultatu care este contrariu cu totulu scopuriloru caldurósei ingrijiri a curtii imperatesci in favórea intereseloru besericei orientelui si santeloru locuri, precumu in acésta privintia curtea imperatésca si a espresu lamuritu dorintia sea in instructiunile sale dela 1831, ca curtea imperatésca nu póte se dea aprobarea ei mesureloru propuse pentru adaugerea unui articlu in legea organica de a se saraci cu totulu comunitatile grecesci aflate in Turci'a, fiinduca, nici abusurile nici gresiel'a inscri-seloru preliminaru dau dreptulu administratiunii Principateloru de a despoiá santele locuri, carora suntu inchinate monastirile acestea si care au avutu totu deauna dreptulu d'ale esplótá si d'a se folosi de cea mai mare parte din veniturile loru.

Pe temeiulu baseloru mentionate, chiriarchii comunitatiloru orientelui pe la 1832 au oranduitu plenipotinti din partele cá represintanduse in comisiunea ce s'a intocmitu in Bucuresci se se cercetedje testamentele donatoriloru; dara comisiunea locala a refu-

satu cu ori-ce chipu de a intrá in cercetarea chrisó-veloru etitoricesci.

Ele inse precumu atunci, asia si acuma suntu gata se oranduiésca imputerniciti cá se cercetedie in faci'a locului ; dara mai multu peste cele espuse in presintele nostru respunsu neputendu chiriarchiele besericeii orientului a se lasá de buna voi'a loru la indeplinirea cereriloru Principatelorú, nu potu face altufelu de catu a asceptá porunc'a otaritória a inaltei curti protectórie, cá se afle scapare o data de difi. cultatile care aducu in afacerile monastiresci situatiunea pendinte a acestei cestiuni.

1843 Octobre 2.

Patriarchu fostulu Constantinopoleos Constantie celu ce din nou ocarmuesce afacerile St. Agorei, avendu si opiniunea pré fericitiloru patriarhi ai Alessandriei d. Ierotie si alu Antiochiei d. Methodie ca represintante alu loru.

Patriarchulu Ierusalimului Athanasie. Mitropolitulu Ióninei Sivela Ioachim imputernicitulu monastiriloru din Rumelia (actuale patriarchu).

„Archimandritulu Sofronie imputernicitulu comunitatei Sf. Agora.“

Acestu actu este destulu spre a desvali in ochii tuturiloru romaniloru tendentiele calugeriloru greci in conspiratiune cu cabinetulu Rusiei contra drepturiloru nationali ale romaniloru si contra averiloru statului loru. Daca ar' trebui sa ieu in seriosu acestu actu si se combatu un'a cate un'a tóte alegarile dintr'insulu, ar' trebui se facu o carte in parte; me marginescu numai ai intrebá: unde suntu acele acte, pe care acesti calugari voescu se intemeiedie dreptulu loru de proprietate? Daca in adeveru esistu asemenj acte, acte prin cari ei dícu ca strainii au daruitu strainiloru pamentulu Romaniei, pentru ce nu scotu la lumina acele acte? Altariulu ortodocsiei in totu timpulu s'a pastratu mai fara prichana in Romania de catu in comunitatile loru. Acésta o credemu si suntemu datori s'o credemu, ca-ci pietosii Domni ai Romaniei ne-au spusu o prin scrisóriele lorú emanate din obstestile adunari ale tíerei si díq consiliiele soborului romanu. Altariulu ortodocsiei n'a suferitu smintéla in Romania de catu numai prin scandalurile acestoru calugeri; si candu dícemu acésta, o putemu proba cu cele ce s'au sevirsitu chiar' estu timpu in Bucuresci de catra acesti calugeri.

Care dara ar' fi cuventulu cá averile destinate besericeii lui Christu in Rómani'a, se se sustraga de

la destinatiunea lorú, spre a se asvirli prin manele celoru ce incuragiédia imoralitatea si aducu smintéla religiunii. In catu pentru ceea ce dícu acesti calugeri in petitiunile lorú din Constantinopole la Petersburg, in privinti'a reparatiuniloru si intretineriloru acestoru sante locasiuri díse inchinate din tíer'a nóstra, se póte vedé de totu romanulu, si amu avutu ocasiune a le aretá si eu in mai multe randuri prin raporturi oficiali. Suntu monastiri, care au venituri insemnate si care suntu in desevirsite ruina, in cari preotulu n'a intratu de timpuri mai uitate si cari nu mai servescu de catu de aparare vitelorú im timpi de iérna. Amu mai curmatu aceste articule pana se se deschidía lucrurile camerei, cá dóra o voce patriotica si pietósa se se póta radicá contra acestoru depredari nationali, contra scandalului ce aducu calugerii greci clerului romanu, si se céra cá prin suveranitatea romana acestu milionu de galbeni ce ese pe totu anulu numai din tíer'a de dincóce de Milcovu, se intre fara întórcere si pentru totu deauna, in vistieri'a tíerei.

Spre a puté combate minciunile calugeriloru greci tiparite in brosiure speciali in Rusi'a si imprastiate publicistiloru si ómeniloru de statu ai Europei, am propusu ministeriului actuale alu cultelorú se dea unu creditu vre unei imprimerie din Bucuressti spre a puté tipari in francesce si romanesce totu dosariulu meu in acésta importante si nationale cestiune, care se se tramita pe la toti aceia ce au cititu brosiurele calugeriloru greci si se se imparta in mii de esemplarie tuturiloru romaniloru ce sciu citi, spre a generalisá si luminá cestiunea atatu in Europ'a catu si in tíera, si a inlesni lucrarea candu va veni unu guvernú patrioticu cu energia, spre a rumpe scurtu cu tóte minciunile diplomatiei. D. ministru mi a refusatu cererea; si de spuú acésta aci, este numai cá se respundu acelorú ce me intréba pentru ce nu facu acésta lucrare. In catu pentru ostenelele mele eu n'am cerutu neceodata si nu voiú cere neceodata nece o respłata, ca-ci nu este nimeni in dreptu semi platésca. Ceru inse si sum in dreptu a cere de la ministeriulu cultelorú, cá din fondur-le ce are acestu ministeriu se dea unu creditu de 4, 5 sute de galbeni spre tiparirea a doue volumuri, in cari se va trata cestiunea cea mai interesante pentru acestu ministeriu chiaru. Dar' óre chartiele ce mi s'au furatu, intre care amu spusu ca trebuie sa fia si cateva acte fórte importanti in acésta cestiune unde se voru fi aflandu astadi?

In articolul viitoru ne vomu ocupa totu cu lucrările calugariloru greci cu cabinetulu Rusiei.

Cesar Bolliac.

O. Lugosiu, 10 Jannariu 1862. Metamorfosele comitatului Carasiu. Statulu abnormu alu tierii, anxietatea si indoielă ce exista si amaresece preste totu anemele si spiritele obosite de incordările lupteloru sustienute in decursu mai bine de unu anu intregu, frustratele năstre sperari indreptatite, inpregiurarile straordinarie in cari ne aflamu cu totii, si mai alesu trist'a esperiintia a trecutulu cestui comitatu; — suntu totu atâtăea cause si motive, pentru ce de unu tempu încôce valedicundu campulu publicitatii am observatu o tacere adunca, despre puse-tiunea si inpregiurarile năstre. Din Carasiu pana acum scie publiculu cetitoriu ca decisulu comitetulu nostru, prin care s'a introdusu limb'a romana de oficiala, s'a abrogatu. Acerba fata Romanos agunt. Tristu evenimentu pentru noi, si intru adeveru justificatoriu de acea consternare, ce o' pote vedé astadi omulu la romanii de aici. — Scimu cum s'a introdusu limb'a romana de oficiala, consiliulu a' provocatu pre comitetu se'si retraga decisulu seu că ilegalu; — Bravulu nostru protonotariu Vladu a' si pregatitu o reprezentatiune meritoria in acestu obiectu, inse casanduse congregările, operatulu numitu nu s'a potutu susterne la locul competentu,*) acum trecuramu ér' printro metamorfosa noua. Comitatu nostru de si dóra nu a demustratu ceva spiretu de renitintia, séu nelealitate, totusi sia pierdutu autonomi'a s'a constitutionala, primindu in locul relevatulu comite supreme unu comisariu regescu, in person'a veneratulu nostru Barbatu D. Theodoru Serbu, fostulu mai in urma consiliariu la tabl'a regésca a Ungariei. Magistratulu alesu inca mai nainte si' dede demisionnea, si asia nu multu dupa sosirea Dlui comisariu, veduramu si pre noudenumitii v.-comiti si in scurtu si magistratulu nouu intregu restauratu. Este o detorintia principala a organeloru publicitatii se registre se tôte faptele si evenimentele mai insemnate, că asia istoriculu séu chronicariulu se aibe funtanile necesarie spre a' poté lasá posteritatii icon'a presintelui. Din acestu motivu ne sentimu

*) Tramitetulu spre publicare, ca poté prinde bine in casuri analoge, candu ar' mai resosi. Red.

si noi indetorati a scrie aceste siruri enaratóre de templarile năstre de pre aici; cu tôte ca de almintrea bucurosu amu fi resemnatu de astadata, celu pucinu pentru momintele de fație, de rol'a unui corespundinte**) ca-ci avemu unu scrupulu si o ingrigire tare motivata, ca dóra intrunu respectu seu altulu, nu am poté pre deplenu enuncia opiniunea publica, fiindu in presintu la noi o adeverata varietate babilonica in pareri si judecati. Noi in raporturile năstre de pan' acum, ne putemu maguli cu acea, ca atatu in mominte de suferintia catu si in cele de bucuria totudeauna am nimeritu vocea si voi'a poporulu nostru, de intr'a carui anema vorbimu, si ne vomu indreptá totudeauna.

Obiectulu principalu alu corespundintii noastre, ar fi se fia person'a Dlui comisariu reg. Serbu. Ce viitoriu, ce sperari si ilusiuni póte nutri poporulu nostru sub auspiciile acestui barbatu destinatu prin voi'a augustulu nostru imperatu, a fi capulu politicu dela mai bine de 200,000 suflete romane, mai bine cugetamu a' poté rescu din trecutulu venerandulu Betranu; din carele ne luamu voia in interesulu On. publicu, a comunicá: ca D. comisariu Theodoru Serbu, e romanu nascutu in Cuvinu — cetatea lui Achtom ducelui romaniloru — din parenti nenobili; — dupa terminarea cursuriloru scholastece, cari le a facutu cu unu succesu escelentu, mai nainte s'a aplicatu la magistratulu liberei cetati Aradu, unde a portatu mai multe servitii, in urma presiedendu magistratulu in calitatea sá de jude alu orasiului. In acestu tempu alu petrecerei sale in Aradu s'a destinsu că unulu dintre cei mai zelosi romani, sustienendu si promovendu spiritulu nationalitatii prin mai multe intreprinderi nationale; deosebitu pondu inse punemu pre acea inpregiurare, ca D. Serbu a' fostu totdeuna unu operatoriu strenuu si unu propugnatoriu alu intereseloru scóleloru populare romane, facie cu suprematiá ierarchiei serbesci. — Pre tempulu aniloru din 1848—49 a ocupatu unu postu inaltu in Beiusiu, unde éra s'a portatu că romanu, dupa acea a fostu aici in Lugosiu presiedinte la tribunalulu judecato-

**) Sub nici o inpregiurare se nu incetamu a servi publiculu cu orce desluciri care i serbescu spre indreptarea opiniuniloru, ca-ce de cei ce arunca neginanu lesne vomu scapa altfelu. Apoi soliditatea impartasiriloru Dtale afla multa considerare in colónele năstre, pe catu potu corespunde cu angustimea lor. Red.

rescu de tíera, de unde apoi totu in acea calitate a' fostu unu spriginitoriu generosu alu studintiloru romani scapatati, si ca totudeauna a portatu cele mai curate sentiente nationale, despre ce ne convingemu si prin acea impregiurare, ca familiá s'a, de si soci'a nu e romana nascuta, totusi e crescuta romanese; apoi cu placere am luatu notitia si despre acea salutaria intentiune a Domnei Serbu, ca voiesce aici a' intemei' é unu comitetu de Dame, pentru ajutorarea studintiloru talentati romani, la care intreprindere binefacutória ei poftimu si ceremu tóta binecuventarea, si prosperitatea cerésca! Aceste din trecutul Dlui Serbu considerandule, si combinandu si relatiunile in cari au statu si sta cu de acei barbati ai natiunii nóstre, despre a caroru sentieminte vorbescu sempiternele loru fapte, prin cari asia adeseori se aretara cá totu atatia meteori pre ceriulu literaturii si publicitatii romane. In specie recolamu cu pietate mare opiniunea ce nea esprima't o odata demnulu Preutu si romanu Aronu, despre D. nostru comisariu, cá jude in Aradu. Din acésta contemplanu dieu cu tóta confidenti'a, ca popuru romanu din Carasiu de si a fostu preparatu a' salutá o alta persona, de conducatoriu siesi, totusi se póte senti multiumitu si mangaiétu prin acésta' destinatiune a Provedintii. Noi dorimu si ceremu dela mantuitoriu, se indrepteze sempiternulu geniu alu poporulu nostru cuirinu, si in acestu alesu alu seú, si sei dea ocazioni si midiulóce catu de multe, cá se póta constatá cu succesu, acea ce a disu catra Dn. episcopu de aici cu ocaziunea intimpinarii sale: »Eu sum unu omu micu alu natiunii, terenulu activitatii mele nationale a fostu si inca póte fi restrinsu fora de sucursulu Domnieloru vóstre; ajutatime, si atunci me voiu sili a aretá ce sentiuri portu pentru natiunea mea, careia ei poftescu dela Dumnedieu binele si fericirea acea, in care a'si dori se o vedu.« — Carasiulu in impregiurarile de fație este loculu celu mai aptu, unde fiacare Barbatu alu natiunii, impleindusi detorintiele sale, póte dice cu poetulu: *Afferet huc populus unguenta mihi, sertisque sepulchrum, Ornabit custos ad mea busta sedens.*»

Dintre probele activitatii publice a Dlui comisariu atingemu de astadata organizarea magistratulu c. nou creatu. Oficialii cei noi fura cu totii denumiti prin D. comisariu. Romanii aplicati prin D. Gojdu fura de nou denumiti, afora de vero 3 sau 4: considerandu starea extraordinaria, si instructiunile de cari e legatu unu Comisariu regescu, apoi luandu notitia

si despre acea impregiurare, ca mai multi romani, de si provocati pre diverse cá mai multi Romani, de si cu durere, — la diverginti'a unoru fractiuni romane: Magistratulu dupa opiniunea nostra, a esitu mai bunu, de catu cum se aretá se fia. In centru am castigatu o eapicitate rutinata, si unu barbatu administrativu raru, in person'a Magnif. D. vice-comite primariu Athanasiu Ratiu de Caransebesiu, fostulu pretoriu in Aradu, apoi referentu la consiliulu din Buda, unu stranepotu alu fostulu Prefectu alu acestui tienutu Ivanu Ratiu, — inainte de unu seclu. — Celebrulu atletu laureatu alu nostru din diet'a Ungariei A. Vladu de Seliste, refusandu postulu de protonotariu, primi loculu antaiulu consiliariu la tribunalulu comitatensu, o impregiurare fericitória pentru noi, ca de si romanii lar' fi vediutu mai bucuros intr alta puseitiune, totusi ne pare bine, ca nu l'amu pierdutu din centru. — Zelosulu de inaintarea culturi si civilizatiunii poporulu romanu, fostulu ablegatu Filipu Pascu, inca ne veni in calitate de profotiscalu, pre carele in numele si interesulu poporulu romanu ilu rugamu, cá si aici in midioloculu nostru, — unde inainte de vero 15-ani a fostu autorulu multoru intreprinderi nationale salutare, — se continueze asi lati benefacatori'a inriurintia prin notaverele colectiuni de ajutóre, pentru fi cei lipsiti ai museloru, si pentru staverirea si consolidarea concordiei intre fratii de unu sange, cari merite nedisputabile pre dreptu iau castigatu recunoscinti'a nóstra. Asemene ne bucuramu de remanerea in postulu seu de ingineur primariu a preonestulu si de comunu veneratulu romanu D. C. Radulescu, de a bravulu june literatu Dr. Marienescu, si a zelosulu D. Janculescu scl. Preste totu vorbindu Lugosiulu se bucura astadi de o inteligintia fórte numerósa romana, precum nu credu ca o are verunu orasiu in Austria asia de concentrata. — La notariatu se simte inse indigniti'a unui protonotariu romanu; speramu, ca pre bine preparatulu Dn. Dr. Maniu catu mai curendu nu va pregetá a face unu servitiu poporulu, prin primirea acestui postu alesu. In privinti'a limbei oficiale, despre carea inca neamu propusu a scrie mai multe, dupa ce prin corespundinti'a despre Lugosiu ne simtimu relevati dela acésta, numai atata mai adaugemu, ca se si facu pregatiri de a petitioná prin o deputatiune la tronulu dreptatii imperatesci, si ne nutrimu cu acea viia si dulce sperare, ca veneratulu archipastoriu din Lugosiu, ilustr. D. episcopu Dr. A. Do-

bra, isi va încoroná meritele sale nationale prin conducerea acestei deputatiuni, in societate cu marele barbatu alu natiunei Dr. Andreiu de Moeioni; recunoscinti'a si binecuventarea natiunei, voru fi remunerarea lor, si vorbindu cù Homerulu Albionului: »Si cá morti voru trai intra noi.«

Siedinti'a Comitetului Asociatiunei transilvane
din 2/14 Ianuaru 1862.

Sub presidiulu ordinariu alu Eselentiei Sale D. Episcopu Andreiu bar. de Siaguna, fiindu de fația din membrii comitetului Domnii: Petru Maniu, Iacobu Bologna, Dr. Pavelu Vasiciu, Ilie Macelariu, Nicolau Poiea, Sava Popovicu, Dr. Joane Nemesiu, éra din oficiali DD. A. Vestemianu secretariu, Ioane Pinciu, controloru si V. Romanu archivariu.

Dupa citirea protocolului siedintiei din 10. decembre Esel. Sa D. presiedinte comunica comitetului o scrisóre a Dlui secretariu primariu G. Baritiu, prin care s'aduce la cunoscinti'a comitetului, cumca romanii brasioveni, indemnati de bucuri'a pentru tienerea adunarii generale din Iuliu viitoriu in Brásiovu, nu numai vor face pregatirile cuviintiése pentru primirea óspetilou, dara vreau a si arangea o espusetiune de tóte productele, manufacturele si artefactele nationale, in care ceru consensulu on. comitetu. Comitetulu, luandu acésta scire placuta la cunoscintia, cu cea mai vie bucurie incuviintiá o asemenea fapta laudabila a braviloru Brasioveni si hotari a se aduce acést'a la cunoscinti'a respectiviloru. — Alte pasuri, ce mai sunt de lipsa in asta privintia, inca se voru face.

Se citi apoi ratiociniulu de pe lun'a trecuta, din care se vediu ca 'n acelu restimpu au mai incursu bani 1941 fi. si ca sum'a totala a fondului este 7473 fi. 83 cr.

In urm'a concursului scrisu pe bas'a conclusu-lui comitetului din 10. decembre, tinerii juristi dela academi'a de drepturi din Sibiiu au asternutu o suplica, in care se plangu asupr'a acelui conclusu espri-mandu ca acestu conclusu ar fi unu gravamenu pentru densii, si se róga, ca atatu banii adunati prin colecte pentru ajutorirea juristiloru, catu si cari se voru mai aduna spre acelu scopu, se nu se comaseze la fondulu Asociatiunei, ci se se imparte intre densii de comitetulu juristiloru dupa modalitatea de mai nainte,

care cerere, in adeveru, se si incuviintia. — Totu in urm'a scrisului concursu veni o cerere dela juristulu Pestanu Ioane Nichita, pentru dea fi impartesitu cu unu stipendiu, ce inca se incuviintia. A dóu'a rugaminte in asta privintia a juristului de Sibiiu Jovianu Teodosiu Stoica, neavendu tóte cerintiele prescise se inapoiá suplicantelui, pentru de a-si ajusta suplic'a sa amesuratu concursului scrisu in asta privintia. La cele 9 stipendii care mai sunt de impartitu se póte inca concure fara deosebire de locu si facultate ori scóla in care invétia.

Se asterne comitetului din partea archivariului »Cartea de lectura pentru scólele primarie romane,« intocmita de densulu, cu rugare, ca Onoratu-acelasiu se binevoiésca a o supune unei censure prin barbati de specialitatea pedagogica, si aflandu-o de buna se o autorizeze si recomande autoritatiloru nóstre scolare spre introducere in scólele populare romane. Dupa o desbatere neasteptatu de lunga se decide a se comunica spre censurare corpului profesorulu din Blasiu. Catu pentru partea a dóu'a a cererii se statori, cumca comitetulu nu se affa competinte a o recomandá pentru scóle —

Archivariulu V. Romanu aduce mai departe la cunoscinti'a on. comitetu, cumca densulu, cu scopu d'a face unu micu inceputu la infintierea unei bibliotece a Asociatiunei s'a adresatu catra mai multi din Sibiiu si impregiuru, cá se doneze acelei bibliotece unele carti; arata ca unii barbati, si anume D. librariu si tipografu din Sibiiu Filtsch, DD. Dr. N. Stoia, Ioane Pinciu si Iuliu Bardosi au si donatu mai multe, dintre cari D. S. Filtsch se mai apromite a dá pe viitoriu bibliotecei cate unu esemplariu din tóte opurile edate ori tiparité la densulu in ori-ce limba, ce-ea ce on. comitetu a primitu cu via multiamita, si a conclusu ase asieda cartile donate in biblioteca, éra daturitoriloru se li se faca cunoscuta primirea cartiloru si se li se aduca multiamita.

Se pertractara inca si alte obiecte de mai pucina insemnate; éra siedinti'a se incheia pela 2 óre dupa prandiu.

Am. Sc.

(Va urma a 3-a siedintia.)

Adresarea

junimei romane juridice din Oradea M. catra m. stimatulu nostru barbatu Georgiu Baritiu.

Multu onorate Domnule! Natiunea romana a gemutu in amara schiavia, éa fu menita se pórté

pentru totdeauna jugulu in grumadi; cá cu lacremi de sange se adape pamentulu, in care s'au imormentatu strabunii ei eroi. — Fost'a tractata cu torture tartare, pe care, candu ni-le enara istoria, plangu paginele ei.

Inse Romanulu, nici in statulu despoiétu de drepturile politico-civile si de dreptulu ce-i compete, — nu cá primogenitu, ci cá membru alu patriei comune; — elu asceptá numai ocaziunea binevenita spre recastigarea acelora; asteptarea lui inse intre suspine si lacremi in decursu de 400. de ani, a fostu in daru, pana candu M. O. Domnia Ta in an. 1837. — intre o multime de pedece — intemeiundu diurnalulu romanu »Gazat'a Transilvaniei« incepusi a direge opiniunile nationale, cá unu adevratu patriarcu alu politice romane, aratandu calea pe carea natiunea póte se iéasa d'in labirintulu peritiunei. — Incepusi cu unu curagiu raru propagarea nationalitatei, incatu cu totu dreptulu potemu dice, ca esti Petru intre apostolii evangeliului nationalitatei nostre.

Nici resmelitia civile, cea mai de curundu, Te-a infricatu, si d'in temnitie esisi conoratu cu corone de: eroulu suferintieloru nationali.« Pentru care intru recunoscintia, numele Ti va fi nestersu de pe tabul'a suveniriloru natiunei nostre, pana candu anca unu romanu va vietui pe acestu pamentu.

De trei ori ferice e Transilvani'a! carea are in mediu-loculu seu pe unu conducatoriu astufelu audace, fericiti suntemu si noi esti de'n cóce de pólele Carpatiloru, pentru ca sangele si limb'a, prin urmare si acelesi, ne léga stensu de fratii nostri dé'in Transilvania, si propasindu ei, pre'n legaturile aceste, cá pre'n organele cele mai sublime, se voru stracura radiele si la noi.

Deci noi, bravule barbate! fericitandu natiunea nostra, carea are in Tine pe noulu Catone, ne tiemem insi-ne fericiti, ca Ti potemu descoperi simtirile nostre, din adunculu animei rogamu pe Domnulu sortiloru, se-Ti lungesca firulu vietiei si se-ti coronedie, cu fericire viitoriulu, Spiretul lui se Te umbreze, cá se conduci cu intieptiune naea natiunei, pentru viforele timpului, la portulu mantuirei.

Primesce bravule barbate! pentru Faptele-Ti maretie, adanc'a si fraged'a recunoscintia, cu care suntemu, Oradea m. in 26' Decembre c. v. 1861. s. c. l.

(Urmédia subscriberile).

G. P.

Nu Ve caciuliti. (Catra notari sat.)

Tu ti ai botezatu cu sange
Numele ce Rom'ati da;
Caciulirea?, ea te frange!
Dar' eu 'ti dicu romane: fa
Totu ce legea 'mperatésca
Ti a datu se te 'ndreptatiésca.

Nu Ve caciuliti,
Ca veti remané,
Orunde se fiti
Cóbea cea mai rea.

Toti te or trage si impinge,
Cati sciu preste tonti invinge;
Facu, ce facu si totu nu facu,
Ca ei credu, ca mutii tacu.

b.

Pentru museulu din Blasiu

s'au mai adunatu in bani si alte oferte pretiose pana la datulu de astadi urmatoriele:

(Urmare din Nr. tr.)

2) Prein onor. Redactoru alu Gazetei, 68 fl. v. a. si anume dein colect'a in nob districtu alu cetatei de pietra prein D. Paulu Dragiciu, si adeca: Dela DD. P. Dragiciu 1 fl., Iosefu Popu 5 fl., Georgiu Popu 5 fl., Stefanu Filipu 1 fl., Ioanu Cosmuti'a 1 fl., Com. Eduardu Teleki 2 fl., Takács Sig. 1 fl., Katona Miklos 2 fl., Botha Lászlo 1 fl., Pokol Ign. 1 fl., Elia Ratiu 1 fl., Bas. Buteanu 5 fl., Stef. Popu 1 fl., And. Medanu 1 fl., Tiboldi Daniel 1 fl., Ioan Cocianu 3 fl., Ioan Geze 1 fl., Petru Popu 2 fl., Basiliu Radu 1 fl., Ierem. Buteanu 1 fl., Ioan Hoszu 1 fl., Sebe Sándor 1 fl., Stefan Popu 1 fl., Sárközi Sig. 1 fl., Alecsand. Gurca 1 fl., Thom. Marcu 1 fl., Nicolai Osianu 1 fl., Bas. Dragos 4 fl., Bas. Hoszu 4 fl., Nic. Popu 3 fl., Ath. Cototiu 1 fl., Horváth Fer. 1 fl., Georg. Popu de Mieriesiu 1 fl., Ioan Geze 2 fl., Ioan Stefu 1 fl., Terent. Buteanu 2 fl., Georgiu Popu de Letea 1 fl., Ioan Popu de Mesteacanu 1 fl., Carolu Lazaru 1 fl., Andr. Gyiko 1 fl., Stefanu Lengyel 1 fl.

3) Prein D. Gregoriu Szilasi in Vien'a 23 fl. 20.

4) Prein D. Sim. Mihali dein transpos. 32 fl.

5) Dela D. Ioane Popu maestru de lunte in Alba Iulia 25. Sum'a 218 fl. 20 cr. v. a.

b) In alte obiecte de pretiu :

1) Domn'a Laura de Mocioni nascuta de Cernoviti, 1 numu romanu de Auru, pretiulu afectiunei 50 pana la 80 fl. forte bene conservatu, pre façi'a I. capulu, cu cercuscriptiune: FL. IVL. CONSTANTIVS PERP. AVG., er' pre II. in cercuferentia: GLORIA REIPUBLICAE, in miidiulocu de asupr'a: VOT XXX MVLT XXXX; de desuptu: SIRM. FL. Iuliu Constantiu II filiu lui M. Constantinu a imperatitu in anii 337—361 dupa Chr.

2) D. Florianu Michesiu, 10 tomi carti; 2 monete mari noue inargentite; 2 monete mici noue de argentu; 12 numi de argentu, dein cari 4 romani (SABINA AVG. — CONCORDIA AVG. alui Hadrianu; altu: SEVERVS PIVS AVG. — PM. TR. V. XVII. COS. III. P. P. anulu Domn. 209; altu: ANTONINVS AVG. ARMENIACVS. — IMP. II. COS. III. PM. TR. P. XVIII; a. D. 155; celalaltu e stricatu reu); 9 de arame noi.

3) D. Ign. Dobo audit. med. in Vien'a, 1 latterna magica cu 12 obiective, si 18 numi romani de arama.

4) D. Nicolae de Crainicu prot. gr. res. in Dobra, 2 scatulie de conchilia menunte (că la 864 bucati), si 1 numu vechiu de argentu.

5) D. I. D. Bardosi juristu in Sibiu, 1 atlas alu Hollandiei in 25 carte trase pe pensa in 2 tocuri.

6) D. Aron Boeriu, prot. gr. c. Giurgiu, 3 bucati de petrificate — fagu, si 2 numi de arama noi.

7) D. Basiliu Popu, proprietariu in Giulusiu, 1 numu de argentu romanu: Façi'a I. capu si S. C.; façi'a II. C. NAE. BAR. (nu BALbus că la Neugeboren Dacien pag. 219 lin. 20).

8) D. Nic. Filemonu, c. r. oficiante in Aradu, 1 Asignat de cent frans; suserisu: Brisson; de datu: 18 nivose Pan 3; serie 5167 Nr. 1741.

9) D. Oscar Hoprich in Alba-Iulia, 1 calu de mare.

10) D. Sim. Filipu, prot. gr. c. in Blasiu, 1 numu de arama nou.

11) D. Georgiu Totoianu, theol. III-anitu in Blasiu, 1 bucata de caramida romana cu inscrip-

tiunea: LEG. XIII. GM. AVR. CRIS(P), in carea liter'a R a dou'a e cursiva.

12) Ioane Vladu, studente in cl. VI. gimn. in Blasiu, 16 numi de arama noi.

3. Ian. 1862. Pre candu erá se tramitu la posta asta scrisoria, ne venira inca urmatoria-le pretiosa donuri pentru museu si anume:

1. Parintele Iosefu Ciura, par. gr. c. ne aduse in persona pentru museu acestea:

a) 1 globu terestre, in limb'a italiana: „Globo terestre dietro le piu nuove destinazioni geografiche, 316: 5 millimetri, Verona 1843.“

b) Portretulu prefectului I. Butleanu.

c) Siete bucati minerali.

d) Una moneta de argentu: S. Georgius equitum patronus — in tempestate securitas; 3 numi de argentu noi; si 3 numi de arama, dein cari 1 vechiu fora inscriptiuni, er' doi noi.

2. D. Dionisiu Tobia dein Abrudu, prein scri-soria: 1 scutea cu 1 moneta mare inargentita dein an 1813, cu calendariu pre 12 luni dupa ritulu rom. cath. — 13 numi de argentu, dein cari 12 noi, er' 1. vechiu fora inscriptiune; — 3 numi de arama,

dein cari 1 frangescu dein anulu 1793 ce face 2 soldi; — si 4 bucati de minere, intre cari 1 teluriu dein baile repausatului prot. Ighianu dein Ofenbai'a, 1 frustu de vena de arama cu plumbu si auru nativu dein bai'a Buciumu, 1 bucatia de carbune de piatra cu auru nativu „aparentia cu totul rara in munticultura,“ si 1 pietricea aurosa, ambe aceste dein urma dein bai'a dein Corn'a.

Noi in adeveru nu suntemu in stare de a multiem destulu pentru aceste oferte generosa de asia mare pretiu, sii recomandam multiemitei publice si recunoscentiei natiunali, de care se facu demni toti acesti caldurosi fili ali natiunei impreuna cu celi mai dinainte; fia că esemplulu loru se aiba rezultatulu celu mai imbucuratoriu pentru propasirea cultu-rei natiunei romane.

Directiunea
gimnasiului rom. dein Blasiu.